

Tað er í kvöld at Ellen Malberg lesur upp. Sí lýsing.

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐRALAG

NR. 31.

MIKUDAGIN
24. APRIL 1963

36. ÁRG.

Hava tjóðveldismenn politiskt selt fiskimanna lívsmál?

ELLA HAVA ERLENDUR PATURSSONUR, KARSTEN HOYDAL OG TJÓÐVELDISMENN VERIÐ FYRI EINUM HAKUNNAR DJURHUUSAR PORTUGALSTROLARA KVEITI, OG UM SO ER, HVAT VERÐA SO AVLEIÐINGARNAR?

Tað kann ekki noktast, at tað hvakk í hvørjum fiskimanni og hvørjum sannum fiskimannavini; tá ið tað frættist, at landsstýrið hevði lovað reiðarunum fleirfalt víðurgjald, um teir bundu fríð og gövu seg undir rindan av fiskimanna frítíðarlon.

Tá ið so var, var gaman í hjá reiðarunum at skriva undir. Fiskimenn høvdu sum teir ongandi hava havt undir tjóðveldismannaleiðslu — nokur krøv til bata fyri síni kor.

Men tá eitt av lyftum landsstýrisins skal hava verið, at reiðararnir skulu sleppa undan at rinda nakað til lønjavningargrunnin, spurdu fiskimenn: »Kunnu Erlendur og menn hansara veruliga vera g'ngnir við til at lata fiskimenn sjálvar saman við arbeidsmonnum og ar-

beidskonuni og øðrum rinda henda pening fyri reiðararnar í lønjavningargrunnin? Ella kann tað vera so gálið, at landsstýrið hevur í kvittun at avtaka lønjavningargrunnin?

Eitt av hvørjum má hetta vera. Tað kann væl ikki vera so gálið, at Hákun Djurhuus lögmaður aftur hevur verið úti á einum »portu-

gálsrolara ævintýri« og uttan landsstýrisins samtykt uppá hálslin á Erlendi Paturssyni og Karsten Hoydal og tjóðveldismonnum lovað reiðarunum, fleirfalt endurgjald fyri frítíðarlon fiskimanna — at gjaldast fyrst og fremst av fiskimonnum sjálvum?

Onkur fuglur syngur um, at se Erlendur, Karsten og tjóðveldismenn tiknir við nösini av lögmanni Men hvat verða so avleiðingarnar?

Tað sigst, at Hákun múrist og slær á lunnan og sigur:

Hann liggur har — hann skal nokk lata vera við at røra seg og gera ilt av og rýma!

Landsstýrið sáttmálabindur Leivur Øssursson til Havnina

Leivur Øssursson landar í Havn. Sáttmáli er gjordur av nýggjum við Esmar Fuglø. So hvørki skrivningin tala á tingi hevði nakað uppá seg, tá sagt var, at bátturin so brátt teir finga »smaktina« skuldi hann latast aftur til Tvøroyrar. So royndast áftitismenn.

Ei heldur tikist tað, at hava nakað sum helst við veruleikan at gera, tá landsstýrið sigur, at enda máð »portugalsstrolarnir« hava er at veita arbeiði á teim byggunum, teir hvøra til fyri at skapa arbeiði í byggunum — tað eru so »bevisir« fyri tó.

Tað eru aðrir trolarar, sum ný treingja til skjóta og bráða hjálpu. Man ættingin bert vera at lata teir fara.

Tað er væl ikki so, at portugalsstrolarnir hava serrætt. Hvar er logikkurin? Ella er tað bert politiskt humbuk, sum skal ráða,

Tíðindabræv

í Porkeri, 19.4.1963.

Her í Porkeri er hent nakað sum fólk ikki trúði, kundi henda; men satt er tað, at ein ær lembdi hin 23. februar og so aftur hin 16. april. Hitt fyrsta lambið doyði, men tað seinra livir og gongur hjá ærinu, sum fœðin væl. Tað hevði verið forvitnisligt um djóralæknin ella onkur annar vildi sagt okkum, um tiltak hevur hent áður.

Tann rætta lembingin byrjar her síðst í april; men fleiri heimaðar hava longu lembt. Seyður er ongín deyður her og ærnar fœða av tí besta. Í heili tíð er seyðurin í góðum standi.

Fáir menn eru heima her, so jarðabrúkið gevur ikki nógv av sær. Tíverri hevur útiðurin heilt sligið frá í vetur og í vár. Her eru einans ópnir bátar og veðrið hevur verið vánaligt í allan vetur og er ein av tí ringasta, ið nakar kann minnst.

Á Suðurlandinum eru menn hídani úr bygðini við »Suðurlande« og við »City of Norwich«. Um páskini frættu vit frá hesum báðum skipum. Menn telefoneraðu heim. Teir søgdu, at um veðrið hevði verið hampuligt, so hevði fiskur verið at fáa, men veðrið forðar so onki ber til í ár.

»Porkerningur« er við Gronland. Hádani er onki frætt enn.

Nú vænta menn, at tann nýggi bátturin kann verða liðugur o. u. hálvan máð mínaða.

Onnur tíðindi eru ongi. Onkur sigur, at »ravmagnsvekið« verður meira útbýtt í summari; men nakað heilt avgjort vita vit ikki enn.

Menn spyrja hvussu vorðið verður við akvegnum úr Høvi til Vágs, sum skuldi verða umbygdur nú í ár.

Onki er frætt frá hesum nýggja landsstýrinum.

Erlendur Patursson sigur: »Út kemur lónssmálið tógvle

Reingir upplýsingar frá landsstýrismanni

Talan um at fáa bílig lán er nógv. Figgjarmálamaðurin í landsstýrinum, E. Patursson hevur upplýst at m. a. Ísland hevur hevur fingið lán í Onglandi til væl biligari rentu enn fáast kann í Danmark. Hetta segði hann í samband við at lántøka í Danmark, eftir landsstýrismanna upplýsing, bæði frá lögmanni og E. Paturssyni, skal verða so nógv dýrari enn aðrastaðir.

Í sama viðfangi upplýsti ríkisumboðsmaðurin, at umtalaða lán, Ísland fekk hevur eina rentu, sum er júst hin sama, ið peningur kann fáast til í Danmark, soleiðis var upplýsing landsstýrismanna rong — propaganda fyri loysing.

Annars tykir tað fólk sera loðið, at hetta landsstýrið í blóðum sínum og á tingi einki annað hevur at takast við enn at finnst at, at lánirentan í Danmark er so høg.

Var tað ikki hovuðsmál hjá hesum flokkum at kveistra alt, ið bar at Danmark burtur?

Ella er tað ikki meiningin við »sjálvstýrissnakkinum«?

Nú er at spjanna skjótt og væl; tí nú troystast fólk at biða.

Til páskar komu fólk higar at ferðast. Tey høvdu havt eina ringa ferð suður úr Havnini.

»Smirle« var yvirfyktur av folki so ongín fekk lígið, sitið ella stað.

Nú leingjast øll eftir tí nýggja »Smirle«. Hvat ger nýggja landsstýrið hesum viðvíkjandi?

Tíðindamaður.

Uppreistnarroyndir í Jordan

Leggur Ísrael uppí?

Tað rókist ikki fyri fríðaligum tíðum har eysturi. Samgongan millum tey arabisku londini við Nasser sum hovuðsmanni hevur elvt ótryggleika á Ísraelsmenn.

Ben Gurion, forsætisráðharri Ísraels hevur í hyggju at leggja uppí viðurskiftini í Jordan, um Hussain kongur verður koyrdur frá.

Forsætisráðharrin hevur lagt hetta fyri tjóðartingið í sambandi við at viðurskifti Jordans so lettliga kunnu koma at føra versnandi tíðir við sær fyri Ísraelsku tjóðina.

Nú Ísraelska stjórnin heldur viðurskiftini vera so hættislig av tí at Nasser liggur eftir at fáa ræði, eisini í Jordan — kann tað lettliga koma at birta álvar-samar stoður landanna millum.

Tað er so hættisligt halda summir, sum tíðin í 1956, tá bardagi bleiv við Egyptaland.

FIMLEIKARIHÖLL VIGD

Í síðstu viku var nýggi fimleikaríð holl vigd til brúks í Havn.

Tað er stør og prýðilig fimleikaríð holl við skúlan hjá Fransiskanararsysturum. Størsta í landinum. Bodnir vóru umboðsmenn fyri blóð og stovnar til stutt hátíðarhald, har Burla, katolski presturin vigdi hollina til brúks.

Væleydnað konsert

Leygarkvöldið og mánakvöldið hevði Hitt kristliga sangkórið, við Alfred Dahl sum sangstjóra konsert í kommunuskúlahøllini í Havn Atgongupeningurin mánakvöldið fór oskerdur til frama fyri Føroya-húsið í Keymannahavn.

Ansarin fyri songi er stórir tí at sjálv um sjónleikur varð framfördur í Sjonleikarhúsinum um somu tíð, so var hin vakra og hugnaliga hollin full, og svikín vóru vit ikki.

Okkara góðu gomlu sálmar fngu sin part av songskránni, ið var vald við skynsemi, yndisliga og kenslubornir vóru hesir sálmar framfördur, ið vit so ofta hava hoyrt uttan rættuliga givið okkum far um, hvussu vakrir teir veruliga eru.

At meta hvønn einstakan sang er ikki okkara ætlan, tí at her varð øll skráin sera væl framförd.

Konsertin endaði við tí kenda lagnum av Edv. Grieg »Landkjenninge, ið Rigmor Restorff Rasmussen spældi saman við kórnum; hon hevur so sannliga verið musikkilvinum ein góður stuðul.

Sangstjórin Alfred Dahl og tey øll somul hava gjørt eitt vælaar-beiði, ið kemur at bera ávokst.

»A benægter fakta«

OKKARA LÖGTINGSFORMAÐUR SETUR SUM LÖGBRÓTARI OG KÚGARI AV MÍNNILUTANS DEMOKRATISKA RETT.

Í heimastýrslógini — okkara grundlóg stendur: § 20 I, stk.:

»Í hvørjari vantligari tingsetu leggur landsstýri innann 1. september fram uppskot til figgjarglóg fyri komandi figgjara-ár.«

Eingin færoyingur, ið dugir at lesa, ivast í, hvat ið her er sagt.

Okkara grundlóg sigur so stutt, at figgjarglóg okkara skal verða til á tann hátt, at lögmaður á hvørjum ólavssokutingi innan 1. september skal leggja fram uppskot til figgjarglóg fyri komandi figgjara-ár.

Hvor ið ta er lögmaður ella hvat landsstýri situr, hevur einki at gera við málið.

Tað er also innan 1. september, at figgjarglóguruppskotið skal verða lagt fram.

Hetta uppskotið skal so aftaná 1. viðgerð á tingi fara í figgjarglóguruppskot til umhugsingar.

Har skulu so flokkanna umboðsmenn taka støðu til uppskotið. Teir kunnu taka tað sum tað er ella seta fram uppskot til smærri ella stórr broytingar, ja, um tað skal verða so stórar broytingar, at tað veruliga er eitt heilt nýtt uppskot í sínum innihaldi.

Hetta kunnu flokkarnir gera.

Men eingin figgjarnævnd og eingin lögtingsformaður kann sýta lögmansins »innan 1. september-figgjarglóguruppskot« at koma til viðgerðar í tí líki, sum ein partur av figgjarnævndini ber tað fram aftur á tingborði til tingmanna endiliga viðgerð og støðutakan.

Tann tingformaður, sum — tvørturimóti okkara grundlóg — kortini ger tað, hevur ikki bara gjørt »grundlógarbrot«, men hann hevur nýtt »diktaturet« og á greifligasta hátt brotið demokratisins okronklugu lógir.

Hetta var tað, ið lögtingsformaðurin Sámal Petersen gjordi. Og hetta hansara brot var so miklið og greifligari, sum at hann harvið typti niður og kvæði arbeiðs- og uppskotsrættin hjá tí størsta og triðjastórsta politiska flokki í Føroyum stíva helmegningum av Føroya fólki.

At menn og flokkar halda tað vera náttúrligt og rimuligt, at nýtt landsstýri fær samtykt eitt figgjarglóguruppskot, ið svarar til tess hugsan og støðu er náttúrligt. Tað var tað, ið Kr. Djurhuus og P. hildu í 1959. Men tað hevur einki at gera við avtøku av mínnilutans grundlógarrætt at fáa »innan 1.

september-figgjarglóguruppskotið« viðgjørt í tí líki, sum mínnilutn ynskir tað samtykt. Og tað droymsi heldur ikki táverandi formaður at sýta nokrum at fáa møguleg uppskot til figgjarglóg til atkvøðu og viðgerðar.

Eftir okkara tykki er eingin löglig figgjarglóg í gildi. Tí ein fundur, sum visur eitt lögligt uppskot burtur má vera ólögligur og kann fylgiliga ikki verða fyri øðrum enn kendur ógyldur.

»A benægter fakta« er tiltikið sum mátt fyri skilaløysi ella tí sum verri er. ...

Hetta ger lögtingsformaðurin Sámal Petersen í einum Tingakrossi. Hvi ávduka seg so grimliga, harra lögtingsformaður?

Um tað ikki var lögtingsformaðurin vildi okkum dottið H. V. Kaa lunds tiltikna orðið i huga sum eitt hyggjarað at givið.

Tað hevur higartil skorist væl.

Flaggdagurin er í morgin

Dagurin verður hildin í teimum stórru byggunum við skrugongu og roðum.

Í Havn byrjar skrugongan kl. 15 og endar á Vaglinum. Røðari í ár verður Bjarni Nielsen, lærari — Havnar Hornorkestur spælir.